

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

31.12.2020

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 86
90101 OULU

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen (PPLY) lausunto Petäjaskoski-Nuojuankangas -voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Tässä lausunnossa PPLY olettaa, että hankkeen toteuttajalla on käytettävissä asianmukainen lintutieto voimajohtolinjausten läheisyydessä olevista suojellisesti arvokkaiden lintulajien esiintymisestä ja niiden lajityypillisistä reviirivaatimuksista. PPLY on toimittanut hankkeen YVA-konsultille aineistoja hankealueen läheisyydessä esiintyvistä suuremman törmäysriskin ja suojelun arvoisista lajeista, mm. petolinnut, kanalinnut, vesilinnut, kuten laulujoutsen, metsähänhi. Lisäksi konsultilla on käytettävissä linjausten läheisyydessä olevien Natura-alueiden tiedot, jotka linnuston osalta osittain ovat vanhentuneet. Metsähallitukselta voi tarkistaa suojeltujen suurten petolintujen esiintymisen tuoreimmat tiedot.

Voimajohto sijoittuisi useille valtakunnallisesti (FINIBA) ja maakunnallisesti (MAALI) arvokkaille lintualueille, jotka on mahdollisuuksien mukaan kierrettävä tai minimissään voimajohto on varustettava ko. maastokohdissa lintupalloin tai heijastimin:

- Simon-Kuivaniemen suokeskittymän FINIBA-alue Rimpijärvi-Uusijärven Natura 2000 -alueen yhteydessä
- Panumajärven ympäristön soiden FINIBA-alue, mm. Lompisuo-Järvisuo-Leväsuo-Isosuo, Poikainlammit-Karhusuon Natura 2000 -alue, Röytänsuon MAALI-alue (sivuten).

Lintujen pesimäaika on otettava huomioon etenkin tulevissa voimalinjan pystytystöissä, sillä linjaus menee useissa kohtaa erityisesti suojeltujen ja häirinnälle herkkien maakotkan ja muuttohaukan reviirien läpi tai ohitse. Esimerkiksi esiaikuiset maakotkat aloittavat pariutumisen ja pesinnän valmistelut reviireillään jo helmi-maaliskuussa ja varsinainen haudonta alkaa keskimäärin jo maaliskuun lopussa. (P. Piisilä 2006, Maakotkan soidinkäyttäytyminen)

Hankeessa on kaksi vaihtoehtoista voimajohtoreittiä Hervan ja Arkan välillä. Itäinen vaihtoehto tulisi täysin uuteen maastokäytävään. Läntinen vaihtoehto kulki jo suunnitteluvaiheessa olevan Viitajärvi-Pyhänselkä -voimajohdon rinnalla Hervasta Röytänniemeeseen asti. Tämä väli olisi kuitenkin suunnitelluista voimajohdon linjauksista linnustovaikutuksiltaan kaikista hankalin. Jos tähän linjaukseen päädytään, on läntisen vaihtoehtojen rakentaminen Viitajärvi-Pyhänselkä voimajohdon rinnalle toteutettava niin, että voimajohdot varustetaan lintupalloilla tai heijastimilla kaikilla avosuo-osuuksilla ja mikäli mahdollista, tutkittava arvokkaimpien lintualueiden kiertämistä.

Läntisessä reittivaihtoehdossa on useita linnustollisesti arvokkaita osuuksia, joista merkittävin on lijoen eteläpuolella Lompisuon-Järvisuon-Leväsuon-Isosuon läpi menevä osuus, jossa voimajohto kulkisi valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaan lintualueen läpi. Näillä Pikku Orastinjärven lähistön suoalueilla olisi tutkittava avosuot kiertävää teknistä vaihtoehtoa ja vähintään merkittävä voimajohto lintupalloin tai heijastimin (YVA-ohjelman Liite 1, liitekartat s.15.). Edelleen, läntinen reitti menisi FINIBA-alueisiin kuuluvan Poikainlammit-Karhusuon Natura-alueen ja Röytänsuon MAALI-alueen välistä. Alueella jo menevä Röytänsuon luoteispäätä halkova voimalinja on jo suoalueen linnustolle törmäysriski sekä rikkoo alueen maisemaa. Tällä alueella on YVA-ohjelmassa aiheellisesti ehdotettu voimajohdon varustamista lintupalloilla tai heijastimilla, mikä olisi tarpeen kaikissa Lakeistorvimaan, Röytänniemen ja Röytänjalan avosuokohdissa. Tämä seutu on tärkeää uhanalaisen ja törmäysherkan riekon pesimisaluetta. Sama voimajohtojen merkitsemistarve on hieman pohjoisempaan Kuisuon Natura-alueen itä- ja kaakkoispuolisilla avosoilla, jotka ovat uhanalaisen petolintulajin, laulujoutsenen, metsähanhen ja riekon elinympäristöä.

Lisäksi PPLY vaatii, että läntisen vaihtoehdon linnustovaikutuksia selvitetään huolellisemmin, eikä vain vetoamalla aiempaan voimajohtohankkeen Viitajärvi-Pyhänselkä YVA-menettelyn yhteydessä v. 2017 kerättyyn aineistoon. Oikeammin kyse on Pyhänselkä-Keminmaa –hankkeen YVAsta, joka on linnustoselvitysten osalta todettu puutteelliseksi mm. yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä kyseisen hankkeen yhteydessä:

”Pyhänselkä – Yli-Olhava välillä on karttatarkastelun perusteella linnustoselvityksessä inventoitujen alueiden lisäksi joukko muita kohteita, muun muassa luonnontilaisia tai niiden kaltaisia soita, joita ei ilmeisesti ole erikseen selvitetty. Tällaisia ovat esimerkiksi Olkisuon ja Kuisuon eteläpuolelle sijoittuvat Härkäinsuo ja Sommasuo, joiden ylitse johdinlinja kulkisi.” (YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ PYHÄNSELKÄ – KEMINMAA 400 + 110 KILOVOLTIN VOIMAJOHTOHANKKEEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA, s 12.)

Hervan ja Arkan välin vaihtoehdoista itäisempi on linnustovaikutuksiltaan pienempi, mutta siinäkin on puutteensa, jotka ovat helpommin korjattavissa. Ison Pihlajasuon kohdalla voimajohto kulkisi entiselle turvetuotantoalueelle syntyneen arvokkaan lintukosteikon päältä. Kosteikkoalueen lammella pesii useita pareja erittäin uhanalaista mustakurkku-uikkua, joka on elinympäristön ja pesimäpaikan suhteen erityisen vaatelias. Lajin merkittäviä pesimäpaikkoja tunnetaan Pohjois-Pohjanmaalla vain muutamia, joista Iso Pihlajasuo on 2019 ja 2020 BirdLife Suomen Tiira-lintutietopalvelun havaintojen mukaan tunnetuista pesimäpaikoista maakunnan pohjoisosan paras. Olisi syytä selvittää tämän alueen maankäyttö ja jos alue säilyy lintukosteikkona, Ison Pihlajasuon länsipuolelle voisi suunnitella alueen kiertävän teknisen vaihtoehtoreitin.

Yhteisen maastokäytävän osuudelle Arkalasta Nuojuankankaalle PPLY esittää teknistä vaihtoehtoreittiä Ison Heinäsuon ja Isonkankaansuon länsipuolelta esimerkiksi Kiimaharjun, Lamiakankaan, Patamaan, Kivikkoharjun ja Makkaraharjun länsipään kautta, huomioiden Isokankaan länsipään vedenottamo. Iso Heinäsuo ja Isonkankaansuo ovat pesimälinnustoltaan arvokkaita ja kuuluvat lähistöllä esiintyvän suojelullisesti arvokkaan uhanalaisen petolintulajin reviiriin saalistusalueena.

Kompensaationa voimajohdon rakentamisen aiheuttamille linnustovaikutuksille PPLY esittää, että Fingrid hankkisi Vapolta Iin Kuivaniemessä voimajohtokäytävään kuuluvan aikoinaan turvetuotantoalueeksi valmistellun ja ojitetun Hirvisuon ja luovuttaisi sen esimerkiksi Hiilipörssin tai valtion toimin ennallistettavaksi suoluontokohteeksi.

PPLY pitää asiallisena Natura-tarvearvioinnissa tehtyjä esityksiä avoimilla suoalueille sijoittuvien voimajohto-osuuksien merkitsemistä lintupalloilla. Lisäksi PPLY esittää erikseen huomioitavaksi seuraavat avosuo- ja vesistökohteet, joiden kohdalla voimajohto on varustettava lintupalloilla tai heijastimilla:

LÄNTINEN VAIHTOEHTO

- Kivijärvensuo
- Olkisuo-Lumisuo-Härkäinsuo-Sommasuo
- Soidinsuo-Sarvisuo
- Lompisuo-Järvisuo-Leväsuu-Isosuo (tekninen alueen kiertävä vaihtoehtoreitti?)
- Lakeistorvima-Röytänsuo
- Lampisuo
- Iijoen ylitys

ITÄINEN VAIHTOEHTO

- Iso Pihlajasuo-Hirvisuonjatke (tekninen alueen kiertävä vaihtoehtoreitti?)

YHTEINEN MAASTOKÄYTTÄVÄ

- Arkan eteläpuoli: Käärmesuo, Kortesuon pellot
- Nuorittajoen ylitys, Mankilansuot (2 kpl)
- Kiiminkijoen ylitys
- Juopulinsuo-Pikku Heinäsuu-Isonkankaansuo (tekninen alueen kiertävä vaihtoehtoreitti?)
- Kortesus-Pikku Joutensuo
- Piiovensuo
- Heposuo-Leikonsuo-Syrjänsuo (reunaosiltaan)

Oulussa 31.12.2020

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry (PPLY)

Ari-Pekka Auvinen
PPLY:n puheenjohtaja

Petri Haapala
PPLY:n suojelutoimikunnan puheenjohtaja